

moeten verwachten dan gemiddeld in Zuid-Limburg. Dit percentage (36,8%) wijkt echter maar weinig af van het gemiddelde (41,4%). Het percentage inheemse individuen (16%) ligt zelfs aanzienlijk hoger dan het gemiddelde (minder dan 4%). Zelfs als de oude populieren langs de beek er nog zouden staan (hoog geschat: 30 stuks), zou 12% van de geïnfecteerde bomen tot inheemse soorten behoren.

Er zijn dus waarschijnlijk toch oecologische factoren in het spel. Mogelijk is een combinatie van (nog onbekende) gunstige factoren ervoor verantwoordelijk dat op een aantal bomen die normaal net niet voor vestiging in aanmerking komen, de Maretak hier wel kan ontkiemen, al kan hij zich niet altijd gemakkelijk handhaven (zie de opmerkingen bij *Cotoneaster* en *Prunus*.)

Opvallend is verder, dat maar een klein deel van de maretakken zich op nieuw gevestigd heeft in het dal van de Caumerbeek, en dat de meeste zich bevinden op het hogere gedeelte

en op de glooiende delen van de helling. (Op de steilers -beboste- hellingen ontbreekt de Maretak geheel. Daar groeien alleen inheemse boomsoorten die, bij ons althans, uitgesproken maretak-werend zijn: Zomereik, Ruwe berk, Beuk, Hulst.) Het merendeel van de waardenbomen wortelt dus in het voedselarme, kalkloze miocene zand of in het pleistoceen grind. Binnen onze grenzen is dit de enige plaats waar een zo uitbundige groei van maretakken voorkomt op kalkvrije ondergrond. Dit illustreert eens te meer dat de correlatie die er (niet alleen bij ons, maar ook in België, Luxemburg en grote delen van noord-Duitsland) bestaat tussen het voorkomen van maretak en de aanwezigheid van kalkhoudende bodems, niet geïnterpreteerd mag worden als een directe afhankelijkheid.

Dankwoord

Ik dank de heer W.M. Felder voor zijn informatie over de geologische opbouw van de ondergrond.

Summary

An inventarisatie has been made of *Viscum album* L. in the "Aambos", a parklike wood on the eastern slope of the Caumerbeek-valley, near Heerlen. In this small area (1/3 km²) up to 19 different species of trees appear to have been infected. The most abundant growth of *Viscum* is found where the soil consists of pleistocene gravel and miocene sand, both free of chalk. This is the more remarkable since in general there is a strong correlation (at least in Holland and the adjacent parts of Belgium and Germany) between the occurrence of *Viscum* and the presence of calciferous soils.

Literatuur

- ADOLPHI, K. en B. DICKORÉ, 1981. Die Verbreitung von *Viscum album* L. ssp. *album* in Leverkusen und Umgebung. Decheniana 134 : 61-67.
 LAURENT, E., 1900. De l' influence du sol sur la dispersion du Gui et de la Cuscute en Belgique. Bull. Agric. XVI : 457-510.
 RÉMY, BR., 1977. Op speurtocht naar maretakken. Natura Limburg 87 : 908-923.
 PREYWISCH, K., 1972. Zur ökologie der Laubholzmistel (*Viscum album* L. ssp. *album*) im Oberen Weserbergland. Decheniana 125 (1/2) : 103-109.
 TUBEUF, K. von, 1923. Monographie der Mistel. München; R. Oldenbourg Verlag.

Buidelmezen

W. Ganzevles

p/a Bosquetplein 6, Maastricht

Op 28 oktober 1983 zat er bij het grindgat te Eijsden een Buidelmees (*Remiz pendulinus*) in een wilgebosje. Het was een volwassen vogel die van struik naar struik scharrelde en toen, aan de rand van de plas gekomen, opvlog en roepend en in de vlucht hoeken slaand in zuidwestelijke richting verder trok. Het was de tiende waarneming bij Eijsden sinds 1975. Op één na werden deze waarnemingen gedaan tijdens de najaarstrek met als maximum 5 tot 6 exemplaren op 30 september 1976.

Het broedgebied van de Buidelmees omvat Oost-Europa en delen van Midden- en Zuid-Europa. "Breidt zich in westelijke richting uit", laat een veldgids uit 1973 weten. En inderdaad, de Buidelmees staat op het punt zich blijvend in Nederland te vestigen.

De aanwezigheid van deze vogel in ons land werd voor het eerst in 1962 vastgesteld met de vondst van een onvoltooid nest in de Biesbosch. Sindsdien werden nog minstens vijf broedpogingen geconstateerd (o.a. in 1975 bij Hoensbroek). En inmiddels ook de eerste succesvolle broedgevallen: in Friesland in 1981 en 1982 resp. 1 en 2, en in laatstgenoemd jaar een broedgeval bij Budel (NB.), even over de grens met Limburg (med. F. Post). Het aantal waarnemingen loopt nu in de tientallen (waarvan voor zover bekend 13 in Limburg).

De Buidelmees dankt zijn naam aan de vorm van het nest dat gehangen wordt aan een tak van bijvoorbeeld wilg, berk of populier. En altijd in de omgeving van water.

Ook in Limburg kunnen we de komende jaren broedgevallen verwachten.

Te denken valt dan aan gebieden langs de Maas, mogelijk ook langs beken en voorts bij plasjes en vennen

Buidelmees. Tekening: Hans Bekkers.

buiten het Maasdal. Het is dan ook zaak de ogen open en de oren gespitst te houden.

Literatuur

CNOSSEN, P.D. en M. VAN DE VELDE, 1982. Broedpoging van Buidelmees (*Remiz pendulinus*) in Groningen? Vogeljaar 30 (1): 28-30
OSIECK, E.R., 1979. Buidelmees. In R.M. Teixeira,

1979: Atlas van de Nederlandse broedvogels. 's Graveland.

SCHEPERS, F. et al., 1982. Buidelmeeswaarneming in Zuid-Limburg. Vogeljaar 30 (3): 165. Waarnemingen uit Limosa, Het Vogeljaar en het archief van de Vogelstudiegroep.

Korte mededelingen

Voortzetting tijdschrift "De Levende Natuur"

Door drie organisaties, t.w. het Rijksinstituut voor Natuurbeheer, de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten en de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging is het initiatief genomen tot voortzetting van het tijdschrift "De Levende Natuur". Oorspronkelijk is "De Levende Natuur" in 1897 door E. Heimans, J. Jaspers en Jac. P. Thijsse begonnen als tijdschrift voor natuurliefhebbers. In de nieuwe opzet zal "De Levende Natuur" meer dan vroeger toegespitst zijn op onderzoek en beheer. Hierbij wordt in de eerste plaats gedacht aan terreinen die op Nederlands en Belgisch grondgebied zijn gelegen. Om u een indruk te geven van de gevarieerde inhoud die de redactie beoogt te bieden, volgen hier enkele onderwerpen van de eerste en volgende nummers:

- Vogelgemeenschappen en vegetatie in essenhakhout,
- Stuifduinen: overwegingen betreffende natuur- en duinbeheer in Meijendel,
- Oude en jonge bossen: floristische verschillen en waarde voor het natuurbeheer,
- Waterdieren in dichtgroeibende veensloten in het Drentse A-gebied;
- Zeeduizendpoten trekken ook,
- Ooievaars en weidebeheer,
- Effecten van begrazing op de vegetatie van de Oosterkwelder op Schier-

monnikoog.

Voorts in elk nummer: een interview, een gedicht en boekbesprekingen.

De prijs voor een jaarabonnement bedraagt f 42,50 voor 6 nummers (elk 32 pag.). Het tijdschrift wordt op niet-commerciële basis uitgegeven. Losse nummers zijn niet in de handel. Het eerste nummer, dat tot stand kwam dankzij een subsidie van het Prins Bernhard Fonds, wordt u op aanvraag gratis toegezonden.

"De Levende Natuur" hoopt een grote groep mensen te bereiken, allen die geïnteresseerd zijn in een verantwoord beheer van onze waardevolle natuur. Behoort u daarbij, en wilt u zich abonneren of het (gratis) eerste nummer aanvragen, schrijf dan - met vermelding van naam, adres met postcode en onder vermelding van het verlangde - aan:

Administratie "De Levende Natuur",
p/a Schaep en Burgh,
Noordereinde 60, 1243JJ 's-Graveland.

Pitrus in een droog hellingbos

In het Mheerderbos, een typisch Zuid-limburs hellingbos in kilometerhok 62-31-55, vond ik in 1982 vrij veel Pitrus (*Juncus effusus*). Het voorkomen beperkte zich tot een gebied van circa 40 x 80 m, ongeveer halverwege de helling. Op een min of meer horizon-tale plek die duidelijk wat vochtiger

was, groeide een aantal grote zoden met elk circa 30 exemplaren. Hoger op, waar de hellingshoek tot 30% was, groeiden verspreid kleine zoden met elk circa 10 exemplaren. Geen enkele andere soort wees op een overmaat aan vocht terwijl Pitrus daar wel op duidt: normalerwijs treffen we de soort aan in vochtige slechte graslanden, op moerassige plaatsen en aan waterkanten. In de hier bedoelde groei-plaats trof ik soorten aan zoals Gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), Bosanemoon (*Anemone nemorosa*), Fioringras (*Agrostis tenuis*), Wijfjesvaren (*Athirium filix-femina*), Boszegge (*Carex sylvatica*), Tamme kastanje (*Castanea sativa*), Groot heksenkruid (*Circaea lutetiana*), Hazelaar (*Corylus avellana*), Gewone es (*Fraxinus excelsior*), Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Drienerfmuur (*Moehringia trinervia*), Veelbloemige salomonszegel (*Polygonatum multiflorum*), Ratelpopulier (*Populus tremula*), Zomereik (*Quercus robur*), Aalbes (*Ribes rubrum*), Gewone vlier (*Sambucus nigra*) en Wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*). Daarnaast werden aangetroffen Knikkend wilgeroosje (*Chamerion angustifolium*) Echt vingerhoedskruid (*Digitalis purpurea*), Gewone hennepnetel (*Galeopsis tetrahit*), Kleefkruid (*Galium aparine*) en Braam (*Rubus spec.*). Ook aan de voet van de helling waren geen planten te vinden die op natte grond wezen.

E. Blink,

Pius XII straat 20, Gronsveld

Uit de flora van Limburg

Waarnemingsrubriek van de Plantenstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap, samengesteld door D. Th. de Graaf, W. v.d. Coelen en R.W.J.M. van der Ham (Rijksherbarium, Leiden).

Medicago sativa L. subsp. *falcatula* (L.) Arcang. **Sikkelklaver**. 3 exx. op de St. Pietersberg in hok 61-38, R. Potting en J. en W. v.d. Coelen, VI-'82.
Medicago truncatula Gaertn. Enkele exx. te Meers langs Maasoever in hok 59-48, J. Cortenraad, IX-'82.
Mespilus germanica L. **Mispel**. In het Kruisbosch

en het Schweibergerbosch in hok 62-33*, C. Coolsma, V-'82; 3 exx. te Beutenaken in bosrand in hok 62-32*, W. v.d. Coelen, VII-'81.
Myosotis stricta Link ex. R. et Sch. **Voorjaarsvergeet-mij-nietje**. Diverse exx. langs kanaaldijk in hok 60-31, J. Pinckaers, '82.
Narcissus pseudonarcissus L. subsp. *pseudonar-*